

مطالعه ارتباط میزان آگاهی کارکنان واحد حسابداری در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی

مهرداد قنبری^۱، علیرضا صنعتی آراسته^۲، سیدعلی ملیحی^۳، جواد ذلفقاری تابش^۴

۱- گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

۲- گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان، ایران

۳- گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان، ایران

۴- گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

ایمیل نویسنده اصلی: mehrdadghanbary@yahoo.com

چکیده - حسابداری زیست محیطی از جدیدترین مفاهیمی است که در زمینه حسابداری مدیریت مطرح شده است. این مفهوم جدید بر این اساس ابداع شده که یک واحد تجاری نه تنها باید نقش یک تولیدکننده را ایفا کند و به دنبال دستیابی به سود باشد، بلکه باید به دنبال مسئولیت‌های خود در قبال جامعه و محیط زیست نیز باشد. حسابداری زیست محیطی بیانگر هزینه‌های زیست محیطی شرکت می‌باشد. مقصود از هزینه‌های زیست محیطی، میزان استفاده از منابع طبیعی و آلودگی‌های ایجاد شده توسط شرکت می‌باشد. هدف از اجرای این تحقیق، توضیح مهم‌ترین عوامل پیشنهاد شده به عنوان ابزارهایی برای اجرای حسابداری زیست محیطی است که شامل موارد قانون‌گذاری، مشوق‌ها، سطح فرهنگ، آگاهی کارکنان حسابداری و فن‌آوری می‌باشد. این عوامل با مطالعه کتب و مقالات تخصصی انتخاب شدند. روش تحقیق این پایان‌نامه از نظر هدف، کاربردی، از نظر ماهیت و روش از نوع همستگی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها از نوع تحقیقات میدانی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق، حسابداران شاغل در شرکت‌های تولیدی مستقر در استان همدان می‌باشند. تعداد اعضای جامعه ۵۰۰ نفر می‌باشند که با استفاده از جدول مورگان و کرجس تعداد ۹۵ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب گردید. این تحقیق نشان می‌دهد که وجود عوامل یاد شده در به کارگیری حسابداری زیست محیطی موثرند.

واژه‌های کلیدی: محیط زیست - حسابداری محیط زیست - هزینه‌های محیط زیست

مقدمه

حسابداری زیست محیطی حوزه وسیعی از علم حسابداری است. این رویکرد، گزارشاتی را برای کاربرد داخلی و تولید اطلاعات زیست محیطی ارائه می‌کند تا به تصمیم‌گیری مدیریتی در مورد قیمت‌گذاری، کنترل هزینه‌های ثابت و بودجه‌بندی سرمایه‌ای کمک کند و هم دارای کاربرد خارجی است، که افشای اطلاعات

زیست محیطی مورد علاقه برای عموم و مجامع مالی را برعهده دارد. کاربرد داخلی آن "حسابداری زیست محیطی" نام دارد. پژوهش حاضر هم کاربرد داخلی و هم کاربرد خارجی حسابداری را مدنظر دارد. کاربرد مقررات گوناگون مبنایی برای محاسبه تأثیرها زیست محیطی و هزینه‌های مربوط به آن فراهم می‌کند. جزئیات دقیق این محاسبه از هر دوی این کاربردها با اهمیت‌تر است. تأثیر فعالیت‌های کسب و کار بر روی محیط زیست به چندین شکل مختلف دیده می‌شود.

یک سری از آلاینده‌ها از جمله مواد سمی، مواد خطرناک و گرمایش، به خاطر فعالیت‌های مربوط به کسب و کار ایجاد می‌شود. با توجه به این حجم از تأثیرها زیست محیطی، بررسی تأثیرها آن و لحاظ کردن آن‌ها در تصمیمات مدیریتی و گزارشات حسابداری به قوانین متعددی نیاز دارد.

بیان مسئله

با توجه به رشد روزافزون جمعیت و محدود بودن منابع طبیعی در دسترس، امروزه مسئله حفاظت از محیط زیست به عنوان یکی از مهم‌ترین مسائل جامعه‌ی بشری مطرح شده است. نکته حائز اهمیت این است که حفظ محیط زیست محدود به مرزهای سیاسی و جغرافیایی نبوده است و اهتمام جمعی همه ساکنان کره زمین را می‌طلبد. در پی مطرح شدن مباحثی از قبیل توسعه پایدار و دهکده جهانی، استانداردهای بین‌المللی زیست محیطی اهمیت بیشتری یافته و پیش‌بینی می‌شود در ایران نیز در آینده نه چندان دور به صورت جدی‌تر مطرح شود. بحران‌های زیست محیطی دارای پیامدهای جهانی بوده، جلوگیری از گسترش آن تلاش و تعهد همه‌ی ملت‌ها و کشورها را می‌طلبد.

حسابداری محیط زیست دربرگیرنده مجموعه قواعدی است که موجب بهبود توان سیستم حسابداری برای شناسایی، ثبت و گزارشگری آثار ناشی از تخریب و آلودگی محیط زیست می‌شود. حسابداری محیط زیست مبتنی بر تلفیق محیط زیست به عنوان یک منبع سرمایه و در نظر گرفتن هزینه‌های قابل قبول در فرایندهای اقتصادی و محاسباتی می‌باشد. هدف حسابداری زیست محیطی، فراهم آوردن اطلاعاتی است که برای ارزیابی عملکرد، تصمیم‌گیری، کنترل و گزارشگری بتواند به مدیران یاری رساند.

در سال‌های اخیر با توجه به محدودیت‌های زیست محیطی خصوصاً در تجارت جهانی و افزایش رقابت، بر کسی پوشیده نیست که مدیران برای کاهش هزینه‌های عملیاتی و کسب درآمد بیشتر و همچنین کسب محبوبیت تجاری مجبور به تحمل هزینه‌هایی هستند. شرکت‌ها برای کاهش تأثیرها زیست محیطی فعالیت‌های عملیاتی خود، چاره‌ای به جز این ندارند که اطلاعات مربوط به هزینه‌های زیست محیطی را نیز در حساب‌ها و

تصمیمات خود وارد کنند. برای مدیریت بر هزینه‌های زیست محیطی اولین نیاز، لزوم شناسایی آن‌ها است و همین طور هزینه‌بایی زیست محیطی فعالیتی است که می‌تواند موجب افزایش ارزش شرکت گردد. استاندارد بین‌المللی ایزو، سری ۱۴۰۰۰ یک سیستم کنترل مدیریتی است که عملکرد زیست محیطی شرکت را به گونه‌ای تعریف می‌کند که نیازمندی‌های این استاندارد را پوشش دهد و در مجموع برای این هدف است که شرکت بتواند فرایندها، ارتباطات و فعالیت‌های خود را بدون ضرر به محیط زیست به انجام برساند.

اهمیت و ضرورت تحقیق

این تحقیق برای معرفی عوامل موثر بر اجرای حسابداری زیست محیطی انجام شده است، زیرا این حوزه متحمل کاستی‌هایی در جامعه حسابداری، به ویژه در جامعه حسابداری استان همدان می‌باشد. شناسایی دیدگاه‌های مالی و عقاید حسابداران در مورد آنچه که باید از عناصر برای کاربرد حسابداری زیست محیطی حفظ شود که منتهی به کاربرد موثر حسابداری محیط زیست شود و فهرست‌های مالی و گزارشات محیط زیست را نشان می‌دهد که منتهی به تغییرات در رفتار مصرف‌کنندگانی می‌شود که با شرکت‌هایی سروکار دارند که سعی می‌کنند تلاش خود را در کاهش تأثیرها منفی زیست محیطی در نتیجه افزایش سودآوری و رقابت نشان دهند.

انتظار می‌رود که این تحقیق، درک مدیریتی را برای پذیرفتن اجرای حسابداری محیط زیست در شرکت‌ها را توسعه بدهد. نقش این تحقیق، تحقق تقاضای اجتماعی، توسط هیئت مدیره سازمان‌های دولتی و خصوصی با توجه به موضوعات محیط زیست و تعیین‌کننده هزینه خسارات و روش‌های حل آن‌ها است. آگاهی از حساسیت‌ها و ظرافت‌های موجود در نظام طبیعت و درک فرصت‌ها و تهدیدهای موجود در محیط زیست، ضرورتی انکارناپذیر برای برنامه‌ریزان توسعه پایدار کشور است. به مدد مدیریت آگاهانه و با استفاده از ابزارهای مدیریتی نوین، به خصوص حسابداری زیست محیطی، می‌توان رفتارهای نابخردانه بشر را در عرصه محیط زیست مهار کرد. سیستم‌های اکولوژیکی شامل: ارگانسیم، جمعیت، جامعه و اکوسیستم، هر یک جایگاه خاصی در طبیعت دارند و وظیفه ویژه‌ای را انجام می‌دهند و با اکمال متقابل، ادامه حیات نظام اکولوژیکی را تضمین می‌کنند. هر یک از این سیستم‌ها قدرت تحمل خاصی دارند و در شرایط ویژه‌ای می‌توانند به حیاط خود ادامه دهد. متأسفانه افراد بشر با اعمال فشار بر سیستم‌های اکولوژیکی در حدی فراتر از ظرفیت تحمل آن‌ها مشکلات زیست محیطی فراوانی را به وجود آورده‌اند. لازم است که اقداماتی اساسی، قاطعانه و همه‌جانبه صورت گیرد و روند تخریب متوقف شود. پیش‌نیاز اقدام مؤثر، آگاهی همه‌جانبه است. از ویژگی‌های ترسیم شده برای جامعه ایرانی در سند چشم‌انداز افق ۱۴۰۴ بر خورداری از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تأمین اجتماعی، فرصت‌های برابر، توزیع مناسب درآمد، نهاد مستحکم خانواده به دور از فقر، تبعیض و بهره‌مند از محیط زیست مطلوب است. همچنین به استناد تبصره ۱ و ۲ بند (ج) ماده (۱۹۲) قانون

برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰)، دولت مکلف است ارزش اقتصادی منابع محیط زیست، جداول و حساب‌های مربوطه را در حساب‌های ملی محاسبه و ملفوظ نماید (تبصره ۱). معاونت مکلف است با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست و سایر دستگاه‌های مرتبط به منظور برآورد ارزش‌های اقتصادی منابع طبیعی و زیست محیطی و هزینه‌های تنظیم دستورالعمل‌های محاسبه ارزش‌ها و هزینه‌های موارد دارای اولویت از قبیل: جنگل، آب، خاک، انرژی، تنوع زیستی و آلودگی‌های زیست محیطی در نقاط حساس اقدام و در مراجع ذی‌ربط به تصویب برساند

اهداف تحقیق

اهداف تحقیق، با توجه به این‌که اطلاعات حسابداری محیط زیست نسبت به اطلاعات حسابداری سنتی از سطوح پایین‌تری از آشنایی نزد کاربران برخوردار می‌باشد، که این امر ممکن است مانع استفاده مؤثر و اتخاذ تصمیمات مناسب توسط استفاده‌کنندگان از این اطلاعات غیرسنتی گردد؛ همچنین با وجود عدم آگاهی یا توجه واحدهای اقتصادی به این‌که ارتباط موفق با جامعه و محیط و عمل به قراردادهای اجتماعی، علاوه بر رفع محدودیت‌های زیست محیطی توسعه بی‌مبالات، موقعیت مالی و اجتماعی مناسب‌تری را برای آن‌ها به دنبال داشته و ضامن بقاء و حیات این واحدها در عرصه ملی و جهانی خواهد شد، عبارتند از:

- ۱) آنالیز و تحلیل میزان آگاهی کارکنان بخش حسابداری به منظور به‌کارگیری حسابداری زیست محیطی.
- ۲) تعیین مشوق‌های موردنیاز برای تشویق واحدهای تولیدی جهت به‌کارگیری حسابداری زیست محیطی.
- ۳) تعیین چارچوبی مناسب جهت ارائه قوانین لازم برای اجرای حسابداری زیست محیطی.
- ۴) تعیین جایگاه فن‌آوری در ایجاد زمینه اجرای حسابداری زیست محیطی.
- ۵) تعیین جایگاه فرهنگ در ایجاد زمینه اجرای حسابداری زیست محیطی.

فرضیه‌های تحقیق

- فرضیه اصلی (۱) میزان آگاهی کارکنان واحد حسابداری، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد.
- فرضیه فرعی (۱-۱) سطح تحصیلات و آموزش کارکنان واحد حسابداری، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد.
- فرضیه فرعی (۱-۲) پشتیبانی مدیریت ارشد واحد حسابداری، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد.
- فرضیه فرعی (۱-۳) میزان نسبی ادراکی کارکنان واحد حسابداری، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد.

نمایشگر ۲-۳ مروری بر حسابداری هزینه‌های تحقق یافته محیط زیست

سوابق تحقیق و نتایج به دست آمده در خارج از کشور

عزیز الاسلام، در سال ۲۰۱۰، در تحقیقی با موضوع "حسابداری اجتماعی و زیست محیطی: توزیع عمده و جهت‌گیری‌های آینده برای کشورهای در حال توسعه" به این نتیجه رسید که: یک خلاصه‌ای از مقالات اصلی در زمینه حسابداری اجتماعی و زیست محیطی با تمرکز بر موضوعات کشورهای در حال توسعه ارائه داده است. مروری از تحقیقات اولیه نشان می‌دهد که مقالات اصلی مربوط می‌شوند به انگیزه‌ها برای افشاگری

اجتماعی و زیست محیطی، هرچند موضوعات مهمی از قبیل اخلاقی، جوابگویی و ارزیابی اثرات جانبی که در کشورهای توسعه یافته اجرا شده است، هنوز در مرحله پدیدار شدن در کشورهای در حال توسعه می‌باشد. موضوعات اجتماعی و زیست محیطی از قبیل تغییرات آب و هوا و انتشار گازهای گلخانه‌ای به طور همزمان در هر دو کشور توسعه یافته و در حال توسعه مدنظر می‌باشد.

هنک سی آلون، در سال ۲۰۱۰، در تحقیقی با موضوع "مدلی برای اجرا کردن تجربی حسابداری زیست محیطی" به این نتیجه رسید که: تجربه‌ها سهم منحصر به فردی را در کمک به مطالعات حسابداری زیست محیطی ایفا نموده‌اند. نسبت به حسابداری سنتی، حسابداری زیست محیطی تشکیل شده است از استفاده کنندگانی که آشنایی کمتری نسبت به اطلاعات آن دارند که همین امر ممکن است مانع پردازش موثر اطلاعات غیرسنتی گردد. ویژگی‌های نمایش سازمانی داده‌ها و ترکیب آن‌ها با معیارهای غیر زیست محیطی، موضوع را خاص نموده است. مدل پیشنهادی تأثیر استراتژی محیط زیست بر اجرای سیستم‌های داده‌های محیط زیست، که خود به نحو موثری در تصمیمات مبتنی بر داده‌های حسابداری محیط زیست تأثیر می‌گذارند. تأثیرها ذی‌نفعان، مدیریت روابط مسائل زیست محیطی و معیارهای ارزیابی این وابستگی‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

هنک سی آلون و دن استون، در سال ۲۰۰۹، در تحقیقی با موضوع "چگونه اطلاعات حسابداری محیط زیست توجهات و سرمایه‌گذاری را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟" به این نتیجه رسیدند که: پیامدهای زیست محیطی به طور فزاینده‌ای استراتژی و انتخاب‌های مدیریتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، این مطالعه بررسی می‌نماید تأثیرها بر سرمایه‌گذاری (الف) در داده‌های پیوسته زیست محیطی در یک کارت امتیاز متوازن و (ب) در ساختار اطلاعات حسابداری زیست محیطی. از نظر زیست محیطی سرمایه‌گذاری در نظام پایداری کارت امتیاز متوازن (sbbsc) نزدیکی بیشتری نسبت به نظام کارت امتیاز متوازن سنتی (bsc) دارد.

سوابق تحقیق و نتایج بدست آمده در داخل کشور

- پایان نامه‌ای تحت عنوان:

بررسی بار اطلاعاتی حسابداری محیط زیست در گزارشگری مالی واحدهای انتفاعی

توسط: آزاده علامه

نتیجه تحقیق نشان‌دهنده آن است که گزارش‌های حسابداری می‌تواند بار اطلاعاتی زیست محیطی را جهت استفاده کنندگان مخصوصاً طرفداران محیط زیست به منظور کمک در تصمیم‌گیری آن‌ها داشته باشد و

هم‌چنین تحقیق اهداف سیستم مدیریت محیط زیست را افزایش دهد و واحدهای انتفاعی را تشویق به رعایت حفاظت از محیط زیست نماید.

• پایان‌نامه‌ای تحت عنوان:

هزینه‌های خسارت به محیط زیست به وسیله بخش انرژی

توسط: مجید شفیعی و مجید اردستانی

این تحقیق به بررسی هزینه‌های زیست محیطی ایجاد شده توسط اتومبیل‌ها در شهر تهران می‌پردازد.

• پایان‌نامه‌ای تحت عنوان:

بررسی موانع گزارشگری مالی زیست محیطی در ایران

توسط: ذبیح‌الله یوسف‌وند

در این تحقیق عواملی که موجب توسعه نیافتن گزارشگری زیست محیطی در ایران شده، مورد بررسی قرار

گرفته است.

آمار استنباطی

- فرضیه اول: سطح تحصیلات و آموزش کارکنان واحد حسابداری، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد.

H0: سطح تحصیلات و آموزش کارکنان واحد حسابداری، با اجرای حسابداری زیست محیطی رابطه ندارد.

H1: سطح تحصیلات و آموزش کارکنان واحد حسابداری، با اجرای حسابداری زیست محیطی رابطه دارد.

در این فرضیه ابتدا سطح تحصیلات را بررسی می‌کنیم و سپس به بررسی آموزش کارکنان می‌پردازیم.

آزمون ANOVA برای مقایسه براساس تحصیلات					
mv					
	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.186	3	.062	.976	.408
Within Groups	5.727	90	.064		
Total	5.914	93			

Mv		
Tukey B		
tahsilat	N	Subset for alpha = 0.05
		1
1	6	2.996
3	17	3.08160
2	67	3.10
4	4	3.27

نتیجه می‌گیریم که تحصیلات در پیاده‌سازی اثر ندارد.

جدول ۳ خلاصه مدل رگرسیون

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین استاندارد	خطای تخمین	f	سطح معنی‌داری
.266	.071	.061	.24438	7.019	.009

همانطور که از جدول فوق مشاهده می‌شود ضریب همبستگی به دست آمده ۰/۲۶۶ می‌باشد بنابراین بین دو متغیر فرضیه رابطه برقرار شده است. هم‌چنین در جدول فوق مشاهده می‌شود مقدار ضریب تعیین استاندارد به دست آمده (۰/۰۶۱) می‌باشد بنابراین ۶ درصد متغیر مستقل توانسته مدل را تبیین نماید. مشاهده می‌شود که سطح معنی‌داری آزمون F کمتر از یک درصد بوده پس فرض صفر مبنی بر عدم رابطه خطی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته رد می‌شود بنابراین طبق این جدول فرض وجود رابطه خطی بین متغیر مستقل و وابسته مورد تایید قرار می‌گیرد، پس رابطه دارد.

جدول ۴- ضرایب رگرسیون

		ضرایب غیر استاندارد	خطای معیار	ضرایب استاندارد	t	سطح معنی‌داری
متغیر وابسته	متغیرهای مستقل	B		Beta		
اجرای حسابداری	(Constant)	2.774	.125		22.240	.000
	آموزش	.104	.039	.266	2.649	.009

در جدول فوق مشاهده می‌شود که سطح معنی‌داری آزمون t برای مقدار ثابت کمتر از ۱ درصد بوده بنابراین مقدار ثابت می‌تواند در معادله شرکت نماید. هم‌چنین سطح معنی‌داری آزمون ضریب متغیر آموزش کارکنان کمتر از ۱ درصد می‌باشد بنابراین می‌تواند در معادله شرکت نماید. و یا به عبارتی بر متغیر وابسته تأثیر گذار باشد.

طبق نتایج حاصل از جدول فوق فرض H_0 رد و فرض H_1 تایید می‌شود سطح آموزش کارکنان واحد حسابداری، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد. (رابطه دارد)

$$Y_t = a + (b_1 x_1)$$

(آموزش) $0.104 + 0.277 =$ اجرای حسابداری زیست محیطی

- فرضیه سوم: میزان نسبی ادراکی کارکنان واحد حسابداری، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد.

H_0 : میزان نسبی ادراکی کارکنان واحد حسابداری، با اجرای حسابداری زیست محیطی رابطه ندارد.

H_1 : میزان نسبی ادراکی کارکنان واحد حسابداری، با اجرای حسابداری زیست محیطی رابطه دارد.

جدول ۵ خلاصه مدل رگرسیون

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین استاندارد	خطای تخمین	f	سطح معنی‌داری
.468	.219	.210	.22411	25.738	.000

همانطور که از جدول فوق مشاهده می‌شود ضریب همبستگی به دست آمده 0.468 می‌باشد بنابراین بین دو متغیر فرضیه رابطه برقرار شده است.

هم‌چنین در جدول فوق مشاهده می‌شود مقدار ضریب تعیین استاندارد به دست آمده (0.210) می‌باشد بنابراین ۲۱ درصد متغیر مستقل توانسته مدل را تبیین نماید، مشاهده می‌شود که سطح معنی‌داری آزمون F کمتر از یک درصد بوده پس فرض صفر مبنی بر عدم رابطه خطی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته رد می‌شود بنابراین طبق این جدول فرض وجود رابطه خطی بین متغیر مستقل و وابسته مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول ۶ ضرایب رگرسیون

متغیر وابسته	متغیرهای مستقل	ضرایب	ضرایب	t	سطح معنی‌داری	
		غیراستاندارد	استاندارد			
		B	Beta			
اجرای حسابداری	(Constant)	2.476	.125	19.858	.000	
زیست محیطی	ادراکی کارکنان	.175	.034	.468	5.073	.000

در جدول فوق مشاهده می‌شود که سطح معنی‌داری آزمون t برای مقدار ثابت کمتر از ۱ درصد بوده بنابراین مقدار ثابت می‌تواند در معادله شرکت نماید. همچنین سطح معنی‌داری آزمون ضریب متغیر میزان نسبی ادراک کارکنان کمتر از ۱ درصد می‌باشد بنابراین می‌تواند در معادله شرکت نماید. و یا به عبارتی بر متغیر وابسته تأثیرگذار باشد. طبق نتایج حاصل از جدول فوق فرض H0 رد و فرض H1 تایید می‌شود و میزان نسبی ادراک کارکنان، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد. (رابطه دارد)

$$Y_t = a + (b_1 X_1)$$

$$\text{(ادراک کارکنان)} = ۲/۴۷ + ۰/۱۷۵ = \text{اجرای حسابداری زیست محیطی}$$

بیان نتایج

این تحقیق ۱ فرضیه اصلی و ۳ فرضیه فرعی دارد که فقط فرضیات فرعی مورد آزمون قرار گرفت که به تفصیل به نتایج آن‌ها پرداخته می‌شود.

نتیجه فرضیه اول

جهت آزمون این فرضیه که می‌گوید سطح تحصیلات و آموزش کارکنان واحد حسابداری، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد. برای ایجاد رابطه و اثربخشی دو متغیر از رگرسیون استفاده شده است در جدول ۴-۱۹ مشاهده می‌شود مقدار ضریب همبستگی به دست آمده برابر (۰/۲۶۶) و میزان تبیین مدل توسط متغیر مستقل برابر ۶ درصد می‌باشد همچنین سطح معنی‌داری آزمون F کمتر از ۱ درصد می‌باشد بنابراین وجود رابطه خطی بین دو متغیر تایید می‌شود. در جدول ۴-۲۰ مشاهده می‌شود سطح

معنی داری آزمون ضریب سطح تحصیلات و آموزش کارکنان کمتر از یک درصد می‌باشد (۰/۰۰۹). بنابراین این متغیر توانسته بر متغیر اجرای حسابداری زیست محیطی تأثیر گذار باشد. و یا به عبارتی متغیر مستقل بر متغیر وابسته (اجرای حسابداری زیست محیطی) تأثیر گذار است. که با یک واحد تغییر در متغیر سطح تحصیلات و آموزش کارکنان به مقدار ۰/۱۰۴ واحد موجب افزایش در متغیر اجرای حسابداری زیست محیطی می‌شود.

نتیجه فرضیه دوم

جهت آزمون این فرضیه که می‌گوید پشتیبانی مدیریت ارشد واحد حسابداری، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد. برای ایجاد رابطه و اثربخشی دو متغیر از رگرسیون استفاده شده است در جدول ۴-۲۱ مشاهده می‌شود مقدار ضریب همبستگی به دست آمده برابر (۰/۳۶۱) و میزان تبیین مدل توسط متغیر مستقل برابر ۱۲ درصد می‌باشد هم‌چنین سطح معنی داری آزمون F کمتر از ۱ درصد می‌باشد بنابراین وجود رابطه خطی بین دو متغیر تایید می‌شود. در جدول ۴-۲۲ مشاهده می‌شود سطح معنی داری آزمون ضریب پشتیبانی مدیریت ارشد کمتر از یک درصد می‌باشد (۰/۰۰۰) بنابراین این متغیر توانسته بر متغیر اجرای حسابداری زیست محیطی تأثیر گذار باشد. و یا به عبارتی متغیر مستقل بر متغیر وابسته (اجرای حسابداری زیست محیطی) تأثیر گذار است. که با یک واحد تغییر در متغیر پشتیبانی مدیریت ارشد به مقدار ۰/۱۲۲ واحد موجب افزایش در متغیر اجرای حسابداری زیست محیطی می‌شود.

نتیجه فرضیه سوم

جهت آزمون این فرضیه که می‌گوید میزان نسبی ادراکی کارکنان واحد حسابداری، نقش کلیدی در پیاده‌سازی و اجرای حسابداری زیست محیطی دارد. برای ایجاد رابطه و اثربخشی دو متغیر از رگرسیون استفاده شده است در جدول ۴-۲۳ مشاهده می‌شود مقدار ضریب همبستگی به دست آمده برابر (۰/۴۶۸) و میزان تبیین مدل توسط متغیر مستقل برابر ۲۱ درصد می‌باشد هم‌چنین سطح معنی داری آزمون F کمتر از ۱ درصد می‌باشد بنابراین وجود رابطه خطی بین دو متغیر تایید می‌شود. در جدول ۴-۲۴ مشاهده می‌شود سطح معنی داری آزمون ضریب میزان نسبی ادراکی کارکنان کمتر از یک درصد می‌باشد (۰/۰۰۰) بنابراین این متغیر توانسته بر متغیر اجرای حسابداری زیست محیطی تأثیر گذار باشد. و یا به عبارتی متغیر مستقل بر متغیر وابسته (اجرای

حسابداری زیست محیطی) تأثیرگذار است. که با یک واحد تغییر در متغیر میزان نسبی ادراکی کارکنان به مقدار ۰/۱۷۵ واحد موجب افزایش در متغیر اجرای حسابداری زیست محیطی می‌شود.

نتیجه‌گیری کلی

با توجه به اطلاعات بدست آمده از پرسشنامه، از دیدگاه پاسخ‌دهندگان، آموزش کارکنان در خصوص حسابداری زیست محیطی، پشتیبانی مدیریتی در خصوص همکاری با کارکنان جهت حضور در کلاس‌های آموزشی، میزان درک کارکنان از حسابداری زیست محیطی از جمله عواملی هستند که بر اجرای حسابداری زیست محیطی موثر هستند و سطح تحصیلات حسابداران شرکت‌ها از جمله عاملی بود که تأثیری بر اجرای حسابداری زیست محیطی نداشت.

منابع

۱. اشرفی‌ریزی، پور، ز، (۱۳۸۷). روش تحقیق و گزارش‌نویسی: راهنمای علمی تدوین پایان‌نامه و رساله تحصیلی، سپهر دانش.
۲. بنان، غلامعلی، محیط‌زیست و جلوگیری از آلودگی آن، تهران، انتشارات انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی، ۱۳۵۱
۳. پاک‌گوهر، ل، (۱۳۸۸). حسابداری محیط زیست، ماهنامه حسابداری شماره ۲۱۰.
۴. جلالی، ف، (۱۳۹۱). گزارشگری زیست محیطی، ماهنامه حسابداری شماره ۲۰۱.
۵. خوش‌طینت، محسن، عوامل بازدارنده توسعه حسابداری محیط زیست در ایران.
۶. ذوالقدر، ا، (۱۳۹۲). محیط زیست و توسعه پایدار، حفظ محیط زیست برای نسل آینده، ماهنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره ۲۰.
۷. سجادی، حسین، جلیلی، امیر، حسابداری محیط زیست، حسابدار، ۱۸۶
۸. شاه‌ویسی، ف، سلیمانیان، م، حسابداری محیط زیست: هزینه‌ها و کاربردها در تصمیم‌گیری، ماهنامه حسابداری، شماره ۱۸۵.
۹. کاظم‌زاده ارسی، نادر، حسابداری زیست محیطی، ماهنامه تدبیر، سال ۱۳۸۲، ش ۱۳۵، ص ۷۶-۷۵

۱۰. ملانظری، مهناز، حسابداری مدیریت محیط زیست، پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی، ش ۸ ص

۱۴۱-۱۵۹

۱۱. نصیرزاده، ف، پیاده‌سازی حسابداری زیست محیطی، ۱۳۸۸، ماهنامه حسابداری، ش ۲۰۷، ص ۴۸-۵۳

۱۲. یزدانی، امیرعلی، (۱۳۹۴)، بررسی اطلاعات حسابداری محیط زیست در گزارشگری مالی شرکت‌های

فولاد پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی

بروجرد.

13. Canadian Institute of Chartered Accountants, Environmental Cost and Liabilities: Accounting and Financial Reporting Issues, Toronto, 1993

14. Joy E. Hecht, "Environmental Accounting Where We Are Now, Where We Are Heading", Resources for The Future, Issue 135, Spring 2013

15. Mohammad yassin rahahleh , associate professor , al al-bayt university , mafraq , Jordan p.o.box 817 , zip code 25110

16. Schmidt, Richard, Disclosing Past Sins: Financial Reporting of Environmental Remediation, July 2009

17. Sudipta bose ,(2009) , De Environmental Accounting and Reporting in Fossil Fuel Sectort: A Study on Bangladesh Oil, Gas and Minaral Corporation (Petrobangla)T Grameenphone Ltd , Dhaka, Bangladeshcost & Managment, Vol. 34, No.